

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

A kézdívásárhely városi és vidéki vadász-egyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Évesre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr, negyedévre 1 fr 20 kr. — Egyenlő részletekben: Kézdi-Vásárhelyi Vadász-egyesület, melyek egyenként, ha előfizetnek, 4 frtért kapják a lapot.

Felelős szerkesztő: Dobay János.

Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelyi) intézendők.

Kiadóhivatal: K.-Vásárhelyi Ifj. Jancsó Mózes könyvny. dájában, hová a hirdetések a előfizetési pénzük küldendők.

A bünvádi reformok.

A héten nagyfontosságú reformjavaslatok kerültek szőnyegre a képviselőházban. A bünvádi eljárás kiegészítését képező esküdtzéki bírósági szervezetről, majd az új bünvádi eljárás életbeléptetéséről, a hatósági kompetenciáról szóló javaslatok kerültek tárgyalásra. Több mint harmincz év óta minden országgyűlés sürgette a bünvádi eljárás rendezését és az esküdtzéki bíráskodás behozatalát általában a súlyosabb természetű bűnügyekre nézve. De csak tavaly tudtuk törvénybe iktatni a bűnperek megindításáról, lefolyásáról, menetéről szóló törvényjavaslatot és az idénre maradt az esküdtbírói szervezet, valamint a hatáskör megállapítása, mely javaslatokkal aztán a nagy büntetőjogi törvényalkotás koronáját tesszük fel.

A közvélemény meglehetősen élénkséggel foglalkozott ezekkel a javaslatokkal. Sőt az életbeléptetési törvény néhány szakaszát erős izgatásérül használták felpolitikusok és újságírók. A javaslat szerint ugyanis a magánügyek ellen elkövetett becsületsértés és ragalmazás ezután elvonatik az esküdtbírói bíróságtól és csak a közhivatalnok állás ellen elkövetett becsületsértés és a ragalmazás tartoznék ezután az esküdtzék elé. Ebben a sajtó emberei a mostani sajtótörvény megszorítását látják és a sajtószabadság nevében erősen tiltakoztak ezen szakasz ellen. Pedig itt a sajtószabadság megszorításáról éppen nincs szó. A sajtószabadság lényege az előzetes cenzúra eltörlése. Vagyis a sajtószabadság abban áll, hogy bárki szabadon terjesztheti bárki gondolatait, véleményét a sajtó útján és ebben senki sem állja útját. De aztán mindenki felelős a sajtó útján elkövetett büntetendő cselekmények miatt. — Ez alól nem adhat mentességet semmiféle sajtószabadság. — És ha mélyebbre tekintünk a dologba, azt látjuk, hogy a sajtó szabadsága annál szilárdabb alapokon nyugszik, minél szabatosabban meg van határozva, kidomborítva a sajtó útján elkövetett büntetendő cselekmények tekintetében éppen a felelősség elve. Olyan sajtóra, a melyben piszkolódhat bárki a nélkül, hogy azért elégtételt volnának képezni tőle szerezni, bizonyára nem adna senki semmit. Már pedig mit érne ekkor a sajtó szabadsága? Mit érne az, ha hatalmasoknak, a bitorlóknak meg tudnánk ugyan mondani, szemükbe vágni gázgázukat, jogtalan, erőszakos eljárásukat, de szavunk a pusztában elhangzó kiáltás lenne, mert az emberek olyan közvéleményt alkotnak a sajtóról, hogy annak útján senkit megsejteni nem lehet, mert úgy sem

felelős azért senki. Mintha csak a fergeg vagy záporos érte volna utól az illetőt, annyiba kell venni az egész dolgot. Kellemetlennek ugyan kellemetlen, de ha megszáradunk, mintha semmi sem történt volna velünk.

Hát lenne értelme annak a szabadságjognak, ha annak éppen a legfőbb erejét vesszük el? Már pedig ilyen színvonalra sülyesztjük alá a sajtót, ha kibúvókat keresünk a felelősség alól. A tisztességes sajtószabadság korlátozásáról beszélni ez alkalommal, midőn csak arról van szó, hogy a magánbecsületsértések és ragalmazások esetében, a rendes bíróság vonja felelősségre az illetőt és nem az esküdtbíró, valóban csak a tájékozatlan és járatlan nagyközönség jóhiszeműségének megtévesztése czéljából lehet.

Előbb arra a kérdésre feleljünk, hogy hát tulajdonképpen nem is akarunk mi a rendes bíróság elé állani a magánosok ellen elkövetett becsületsértések és ragalmazások miatt? Miért akarjuk magunkat inkább alávetni az esküdtbírói bíróságnak? Erre a kérdésre dilemma nélkül valóban bajos felelni. Még ha megbocsátjuk is azt és megengedjük, hogy az az üldözött bűnös menekülést keressen, de már azt csaknem engedhetjük meg, hogy az egyik bíróságot a másiknál gyengébbnek, elnézőbbnek tartsuk és ezt a véleményünket törvénybe iktassuk.

Valóban nagyon kétes értékű bók volna az esküdtbírói bíróságra nézve, ha valaki azt mondaná róla, te vagy a sajtószabadság legfőbb védője, mert te hamarabb felmented a sajtó után vétkezőt, mint az a másik bíróság, mely nem olyan könnyen hagyja futni a gonosztevőt. Vagy azt akarjuk kifejezni, hogy a rendes bíróságnak, a szakszerűen képzett, előkelő műveltségű tanult bíróknak nagyobb értékük van a magánbecsületsértés és ragalmazásokkal szemben, mint a kevesebb értelmi nivón álló esküdtbíróknak? No hát akkor aláírjuk az esküdtbírói feletti halálos ítéletet, mert amely bíróság ilyen, mégis csak esekélyebb fontosságú ügyekben sem megbízható, akkor hogyan bizzuk arra a főben járó, bonyolultabb bűnesetekben a döntést.

Hisz akkor a sajtó embereinek, ha csakugyan kizárólag a közérdeket akarják szolgálni, a mellett kellene czikkeket írni, hogy töröljék el az esküdtbírói bíróságokat, mert azok felfeszítik ismét az üdvözítőt és szabadon bocsátják Barabást. Bizony, bizony csak a sajtó Barabásai tiltakozhatnak a reform ellen, kik egyáltalán minden felelősség alól ki akarnak bujni; a tisztességes újságíró helyt áll magáért, úgy az es-

küdtzék, mint a rendes bíróság előtt, vagy a hol csak felelősségre vonják.

Csak a ki nem akarja ismerni a jog és erkölcsi felelősséget azért, a mit írt és lenyomatott, az válogat a bíróságok között.

Az újságírók mozgalmát, mint testületi mozgalmat, kik jóformán közvetlenül vannak érdekelve a dologban és mintegy a saját bőrüket viszik a vásárra, de meg már harmincz év alatt hozzá is vagyunk szokva az esküdtbírói bíróságokhoz a sajtóügyekben, különben még meglehet magyarázni; de az már csakugyan érthetetlen, a mit Chorin Ferencz, az igazságügyi bizottság előadója javasolt az igazságügyi bizottságban, melyben legalább volt anynyi higgadság és elfogulatlanság, hogy a saját előadóját leszavazta.

Chorin helyesli, hogy magántermészetű becsületsértés és ragalmazás az esküdtzék elvonassék és csak a közhivatalnok elleni becsületsértési deliktum tartozék ahhoz. De Chorint megszállja a kaszt, felekezeti vagy micsoda szellem és a közhivatalnok jellegével akar felruházni egy esomó tisztán privát üzletembert, mint a részvénytársulatok igazgatóit, felügyelőbizottsági tagjait. Már pedig ezeket egy vonalra állítani a közérdeket képviselő köztisztviselővel, magyarul mondva a legrosszabb élecek sorába tartozik. A nyereséskedési czélból alakult társaságok előljáróit a közérdek esküdtölt szolgálival egy kalap alá vonni, roppant elfogultság kell. Ez a lehetetlen bifurkáció még azokban is képes némi ellenszenvet felébreszteni, kik még az inkompatibilitási ügyekben is elnézőbbek és a szociálalista velleitásoktól távol állanak. Jól nézne ki az a törvényelőtti egyenlőség, mely ilyen Chorin-féle bifurkáczió alapulna.

Ez is mutatja, hogy többször még a higgadtabb, józanabb fejek is hibáznak, csak ez esetben annál sajnálatosabb a dolog, mivel oly javaslatnál történt, mely éppen a legnagyobb szakszerűséget és objektív bírálatot igényli.

Ha erre az álláspontra helyezkedik a képviselőház, hogy a javaslatokban csak a szakszerűségét keresi, úgy nem sok vitatkozni valója lesz a javaslatok felett és mihamar megérjük büntetőjogi rendszerünk betetőzését.

R.

A hét története.

A görög-török háború véget ért s a mint előre látható volt, a görögök esufos kudarcával végződött. A török hadsereg elfoglalta Domokoszt és Halmyrost és ezzel egész Thesszalia birtokába jutott. Az utolsó ütközet sem volt egyéb, mint egy

nagy rükverez koncentrirung a görögök részéről, de a mint a trónörökös táviratilag eldicsekedett: „megmentették ezuttal az összes lő készletet.” A nagyhatalmak közbejárására, miután a törökök annyi dicsőséget szereztek fegyvereknek s a görögök pedig annyit hátráltak, végre megkötötték a fegyverszünet s a többi aztán elvégzik majd a diplomaták a zöld asztal mellett. Persze a görög közvélemény a sok gyalázatot bűnbakot keres s ezt a koronás királyban véli megtalálni s a trónörökös főparancsnokot vád alá akarja helyezni, mintha bizony a király annak idejében kitérhetett volna a háború elől? Hisz pár hét előtt Athénben egy okos komoly szó a háború ellen, a dinastiát nyomában összedöntötte volna. Az oktan háborút megcsinálta a kormány s megcsinálta a nép és a király uszott az áradattal. Hogy tehát az uralkodót a jó görögök detronizálják, nem lesz semmi, mert a koronás fő felött egész Európa öröklik.

Bécsben a német sógorok egészen neki valdultak. Oly jelöneteket provokáltak a képviselőházban a napokban, mire a parlamentarizmus életében alig van példa. Az ellenzék ugyanis azt eslekedte meg, hogy nem engedte a szónokot beszélni. És ez órákon keresztül így tartott. Mihelyt a szónok beszélni kezdett, oly iszonyu lármát csaptak, hogy a beszédből egy szót sem lehetett hallani. Végre is az elnök késő délután bezárta az ülést. És ez megtörtént a 19 század utolsó felében a híres és nevezetes osztrák német nép törvényhozó testületében.

A magyar országgyűlésben is volt egy kis vita azért, hogy az országgyűlések küldöttségei nem tisztelegtek a pozsonyi ünnepélyen a királynál. Az ellenzék persze tökélet akart ebből csinálni, de a miniszterelnök kijelentései, hogy a pozsonyi szoborleplezés nem volt országos ünnep s így a parlament tisztelegése nem is volt szükséges — megnyugtatta a többséget, de nem az ellenzék, mely sokat néha napján még a kákán is eszmét keresni. Ezen kérdés elintézése után megindult az esküdtbírói törvény tárgyalása, melynek némely intézkedése előre láthatólag nagy parlamenti harezokat fog provokálni.

A kvóta kérdésben a magyar kormány kebelében folynak a tanácskozások s valószínűleg az osztrák miniszterek is lejönnek Budapestre tárgyalni. Aztán, ha megállapodásra nem tudnak jutni, mi igen valószínű, a király ő felsége fog dönteni.

O.

Közigazgatásunk a múlt évről.

(Folytatás.)

A kézdivásárhelyi „Erzsébet” árvaleány nevelő intézetnek 78 növendéke van. A gyermekek 45-ön bent nyernek oktatást az elemi és 33-án az intézetben levő nőipariskolában.

Ezen két intézetre nézve az árvaszéki elnök ur jelentésében foglaltatik bővebb tájékoztatás.

Iparos tanonc iskola van Seps-Szentgyörgyön, Kézdi-Vásárhelyen, Baróthon és Kovásznán.

Faiskola van 84 községben; ezen községekben a gyermekek oktattnak a gyümölcsfa-tenyésztésre.

Az építkezési kellekeknek nem felelnek meg: Baróth r. k., Bodok közs., Bölön g. kel., Előpatak közs., Erősd áll. (építkezés elrendeltetett), Hidvég áll. (építkezési költség engedélyeztetett), Hidvég g. kel., Lúget g. kel., Kovászna közs., Papolcz közs., (államosítás folyamatban), Páva közs., Telek közs., Albis közs., Feltorja közs., Dobó g. kel., Kézdi-Vásárhely, Seps-Szentgyörgy, Szemerja közs. iskolák, Bölön g. kel., Hidvég g. kel., Lúget g. kel., Zágón g. kel., Málnás közs. iskolák nélkülülük a kellő felszerelést.

Uj iskola állítása szükséges: Kőkös, Farkasvágó-telep, Hidvégen Nyárospatak egy-egy tanítói állomással.

Bodzávamon a gör. kel. tanító Georgu Ábrahám. Eltávolítása elrendeltetett közigazgatási bizottság útján.

Nem magyar nyelvű iskola a tankerületben 17 van.

Két gör. kel. iskolában nem felel meg a magyar nyelv tanítása a törvény kívánalmainak.

A vármegye területén következő állami iskolák vannak, melyek megnyitása az 1896-ik millenáris évben eszközöltetett és pedig:

Bitá, Dobolló, Hidvég, Kovászna, Előpatak, K. Martonfalva, Kis-Borosnyó, Kézdi-Martonos, Kőkös, Lisznyó, Lúget, Nagy-Bacson Sósmező.

A mezőgazdaság köréből.

A mezőgazdasági termények állása az egész törvényhatóság területén jó közép szerű volt.

Az őszebóna határozottan kielégítő jó hozamával szemben tavaszi kalászosok, répa s különösen a lóher úgy takarmány, mint magban gyenge közép termésen alul maradt.

Az időjárás a mezőgazdasági terményekre vonatkozólag kedvezőtlen volt. Az egész nyár és őszi folyamán tartott állandó szárazságot, az őszi kalászosok kivételével, egyetlen mezőgazdasági termény sem tudta nagyobb kár nélkül elviselni. A sarju és lóher második kaszálásának (termésének) majdnem teljes elmaradása ezen okra vezethető vissza.

Nagyobb mérvű elemi csapások nem voltak, Árkos és Gidófalva község határán fordult elő jégverés. Károsodás 1000—1500 kat. hold területen 10—15 százalékra tehető.

Az 1894. XII. t. cz.-nek a káros állatok és növények irtására vonatkozó intézkedések daczára sem vitetnek azonban úgy keresztül, mint a czél érdekében szükségeltetnék.

A mezőgazdasági termények értékesítése körül kedvező irányzat észlelhető, a mely körülmény egyenesen a budapesti és külföldi gabnapiacokon mutatkozó irányzatra vezethető vissza. A forgalom emelkedésére nem járt a remélt kedvező hatással a „brassó háromszéki” helyiördekű vasut szállítási tarifájának mérséklése, valószínűleg azért, hogy a tarifa-engedelmények még mindig nem elégségesek arra, hogy az ország szívéből való nagy távolságot kiegyenlítsék.

Az állatok és állati termékek nehezen és tulajdonos árakon értékesíthetők, különösen a szarvasmarha értékesítésénél tapasztalható nagy visszaesés miatt a bécsi vágó marha vásáron vesztézári vásárok s más körülmények miatt nagyon változó kedvezőtlen esélyeknek vannak kitéve a hízalók.

Sokat lehetne segíteni a bajon a hízó állatok vasuti viteldíjának mérséklése, szállítási idő rövidítése és a vágómarha vásárok ügyének rendezése által.

A haszonállatok egészségi állapota általában nem volt kielégítő a törvényhatóság területén. Járványosan a ragadós száj- és körömfájás fordult elő 27 községben, 351 udvarban, 1538 betegedési esetben és a takonykór 1 községben. Nem járványosan előfordult sertésorbanéz 28 községben, 77 udvarban, 579 elhullási esettel. Sertésvész 11 közs., 217 udv., 733 elhullási esettel. Bivalyvész 7 közs., 9 udv., 7 drb. szarvasmarha és 27 drb. bivaly elhullási esettel. Ezek közül 21 drb. bivaly Baróth község legelőjén hullott el. A vész terjedésének megakadályozása végzett szükséges lenne ezen fertőzött területen a legeltetést egy időre beszüntetni.

Lépfene 6 közs. 6 esetben (2 ló és 4 drb. szarvasmarha) fordult elő.

Takonykór 8 közs., 21 udvar, 59 esetben; takonykór gyanus 1 udv., 2 eset fordult elő. Ezen esetek legnagyobb része 46 eset, 14 udv., és 2 takonykór gyanus eset N.-Bacson községben fordult elő.

Veszétség miatt kiirtott 7 drb. kutya és Hidvég községben 1 darab ló.

(Folytatás következik.)

Székely fiuk Románia helyett magyar földön.

A székely megyék túlnépessége s tán még inkább az a körülmény, — hogy sem mezőgazdaságilag, sem iparilag nem állunk azon a magaslaton, a melyen a mai társadalmi követelmények mellett sikerrel prosperálhatnánk: — indította a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamarát s közbenjárásával a keresk. ügyi minisztériumot arra, hogy adig is, — meddig a székelyföld nemzetgazdasági állapotai ipari és mezőgazdasági téren annyira javulnak, hogy fajunk saját szülőtte földjén biztos existenciához juthat, szegénysorsu székely fiukat, kik legtöbb esetben a Romániában kínálkozó kenyérért futva örökre elhagyják hazájukat, Magyarországra nagyobb városaiban, jobb iparos mestereknél, mint iparos tanulókat (tanoncokat) helyezze el.

Évente kétszer: ősszel és tavasszal szokta a keresk. és iparkamara a székely fiuk elhelyezését, elszállítását eszközölni.

Legujabban folyó hó 8-án Kézdi-Vásárhelyről kiindulva Seps-Szt-Györgyön a vidéki és a csikmegyei, Segesvárt az udvarhelymegyei, Tövisen a Maros-Torda s Torda-Aranyos megyei — fiukat felvéve mintogy 150 székely fiu szállítattott részben felső magyarországi, részben alföldi iparos városokba.

Nagyvárad-Miskolcra felé László Gyula az ipar és keresk. kamara második titkára — ki a székely fiuk kitelepítése körül elévülhetetlen érdemeket szerzett — kalauzolta a fiukat.

Szeged felé alólított 70 fut helyezett le. — Egyes vasutállomásokon az ipartestületek titkárai várták az érkezőket, a testület helyiségébe kísérve, ott átadták, beszegedtetették őket az azokra váró mesterekhez, kik hivatva lesznek a székely fiukból négy év alatt becsületes iparos segédeket képezni.

Igy elérjük azt, hogy az eddig Romániában szétzúlló elemekből magyar földön, hol a megőhözésre, előhaladásra igen szép tér kínálkozik, fajunkat a hazára úgy, mint önmagára nézve előnyösen biztosítjuk.

Itthon is lehet 4 év alatt mesterlegény, segéd a tanoncokból — úgy, de míg itthon a szülő fedezi a tanonc ruházati, legfőbb részben iskolázási és felszabadítási költségeit, addig ott e terheket — mit különben az egész szegény székely fiuk szülői úgy se volnának képesek fizetni — a mester magára vállalja.

Ha még ehhez vesszük azt, hogy ott a tanuló nagyobb városokban szélesebb látókörhöz jutnak, hozzá szoknak itt a székelyföldön kevés helyen létező ipartestületi és szövetkezeti élet előnyeire, annak megismerésével — áldásos tényét korán belátva korszerű szellemben nőnek fel: nincs miért idegenkedni a székely fiuknak magyar földről — magyar földre való kitelepítése eszméjétől, azaz: üdvös gyakorlati kivitelétől. Ma még erre nincs okunk.

Kiss Jenő.

(Folytatás következik.)

Ujdonságok.

— **Időjárásunk.** Napok óta hull az áldás jó bővön. Közbe-közbe van egy-egy derült napunk is, de az időjárás jellege esős. Szerencsére a hőmérséklet enyhévé vált s így kevesebb okunk van a közelgő Orbán napi fagytól tartani.

— **Kirándulás.** A selmeczbányai m. kir. bányászati és erdészeti akadémia 3-4 éves erdész hallgatói ez évi tanulmány utójukban Háromszékvármegyet is érinteni fogják. Utazási programjuk a következő: Junius 18. Csik-Tusnádról gyalog a Szent-Anna tavához, Kukojszászhoz, onnan a Büdöshegyre, a torjai fürdőhöz. Itt ebéd. Délután kocsin Kézdi-Vásárhelyre, utközben a Bárány Ápor féle szénsavgyár megtekintése. Meghálás Kézdi-Vásárhelyt. Junius 19. Kézdi-vásárhelyről kocsin Gelenczére és a Mikes gróf ottani fűrésztelepének és egyéb berendezéseinek megismerése után Kovásznára. Itt meghálás. Junius 20. A pokolsár fürdő megtekintése s esetleg használata után indulás reggel az erdőipar-társulat vonatán Töröltre; ezen, és a következő: Junius 21-ik napon az erdők kihasználásának, a vasuti berendezéseknek, fűrésztelepnek és teleítelőtelepnek megismerése mellett vissza Kovásznára. Itt meghálás. Junius 22. Kovásznáról indulás vasuton reggel 5 óra és 37 perczkor.

— **Öngyilkosság.** Angyaloson egy fiatal leány öngyilkossága általános mély részvételt keltett. Beno Sándor ottani birtokosnak alig tizenhét éves leánya Ilona ugyanis f. hó 19-én nyomtalanul eltűnt. A szülők és hozzátartozói keresésére indultak s egy kut mellett meg is találták a leány lábujját. Borzasztó sejtőlemmel a kutban is keresni kezdték, a hol a szerencsétlen ifjú leánynak holttestére rá is akadtak. Hogy mi vitte rá szörnyű elhatározására, azt senki még csak nem is sejt.

— **Vasuti baleset.** A csik-szentmihályi vasuton dolgozott a napokban a többiek között ajnádi Konez András is, kinnek Gábor nevű tíz éves kis fiacskája délre onni vitt. Konez, hogy a fiának örömet szerezzen, fölültette egy kavicsoló gőzkocsira. A lejtőre bocsátott kocsit valami módon fékezetlen maradván, veszett iramodásnak indult s a megré-

múlt gyermek leigorván, lábán, karján és arcán jelentékeny zúzódásokat szenvedett, a honnan ölben szállították be s most is betegesen fekszik.

— **Vizbefuladás.** Csik-Szentkirályon május hó 8-án Csizsér Barabás két éves Lina nevű leánykája vízbe fuladt. A szülők ugyanis az istállóban itatták a marhákat és a kis lányka is ott az istálló előtt játszott, a honnan azonban egyszer csak észrevétlenül eltűnt s az ott folyó patakba esett. Nyomban kifogták, de már akkor halva volt a szegény gyermek.

Közigazdaság.

A tiszta méz ismertető jelei.

Ugy mint a bornál, a méznél is sokszor majdnem lehetetlenné válik némely esetben határozott véleményt adni annak tisztaságáról. A szorosán vett tudományos megvizsgálás a laikusra nézve nagyon körülményes és alig volna keresztülvihető, azért az alábbiakban egynehány utbaigazító jelt akarunk fel-
említeni, melyek által gyorsan, bár természetesen kevésbé megbízhatóan meggyőződhetünk a méz tisztaságáról.

Ha a mézet még soha sem melegítették volt föl a forrpontot megközelítő hőmérsékig, akkor pár hónap múlva rá, a mint a méhek azt összegyűjtötték kikristályosodás biztos jele a méz igazi voltának. De kikristályosodik egy néhány méz, mely azonban már pár hét múlva válik ezukrossá, ez a ha a mézet egyszer vagy többször fölmelegítették volt, akkor elveszti kikristályosodási hajlandóságát, sokszor hónapokon keresztül is hig, folyékony marad s esetlegesen jegesedésnél is fölötte ritkán képez egyenletes szemeseket.

A méz hamisítását meglehetősen biztossággal arról lehet föismernünk, ha pár kanálnyi belőle borsos-szuszor keverünk össze, megrázzuk és bizonyos idő múlva megvizsgáljuk, vajjon hátra maradtak-e pelyhek benne; ha utóbbi eset áll be, akkor a mézhez idegen anyagokat keverték, mert a tiszta méz borsos-szuszor teljesen feloldódik.

A méz szagáról is következtethetünk a valódiságára, mert a méz hamisításához használtatni szokott glykózákat (burgonya szörp és répacukoroldat) sajátos kozmaszerű szaguk s ezzel elárulják a méz hamisított voltát, mit a finom szagló érzék rögtön felismer.

Önmagától fölmelegedett takarmány felbomlása.

A takarmány önfelmelegedése által a pelyva izletesebbé és emészthetőbbé válik, mivel az önfelmelegedés által erjedés áll be, mely a takarmány vegyi összetételét megváltoztatja. És tényleg sikerül is ezen eljárás által a pelyvát emészthetőbbé tenni, de a mellett a többi takarmánynem emészthetősége és tápláló értéke a tejelő állatokra nézve tetemesen alább száll. Az önfelmelegedés által a minden takarmányban meglevő gombaesirák rohamos és buja fejlődésnek indulnak s mintegy mesterségesen tenyésztetnek, hogy a takarmány felbontása által annak tápláló arányát mindinkább nyíltá tegyék.

A mikrobák tenyésztése a takarmány rovására történik s mivel egyrésze a mellett gázalakuvá válik, azért az állatok táplálására kárba vesznek. Az ezáltal keletkezett kár mindenestre nagyobb, mint a mennyi a pelyva emészthetővé tétele által nyeretett.

A takarmány fölmelegítésének legnagyobb hátránya azonban abban van, hogy ilyen módon a takarmányba temérdek penész gombanem kerül, melyek a tejbe is átmehetnek és a tejgazdaságra nagyon káros hatásuk lehetnek.

A hol erjedésnek indult takarmányt tejelő tehennel feletetnek, ott kifogástalan, eltartható tejet termelni lehetetlen. Azért tehát óatosan kell kerülni a valamikép romlott, penészes, dohos szagú takarmányt tejelő tehennel feletetni és ugyanezért helytelen a tejelő tehennel takarmányát leforrázás vagy önfelmelegedés által mesterségesen az orjesztő gombák és mikrobák tenészhelyévé tenni.

Utmutatás a ragadós száj- és körömfájás ellen való védekezésre és ezen betegség gyógyítására. Kiadja a földművelésügy m. kir. miniszter.

I.
Védekezés a ragadós száj- és körömfájás ellen.

A járvány nagy elterjedésének legfőbb oka az, hogy a gazdák alig védekeznek ellene, sőt igen sokszor nagyon elősegítik annak terjedését.

A száj- és körömfájás ragadós betegség, következképp az állat csak akkor betegszik meg benne, ha valami uton-módon a ragályanyaggal érintkezésbe jut. A ragályanyag benne van a beteg állat nyálában, fájós körmeiből kiváló nedvben, valamint a beteg tőgyből kifejt tejben.

Ha tehát állatainkat meg akarjuk védeni a rag. száj- és körömfájástól, mindenekelőtt ügyelnünk kell arra, hogy azok sem beteg állatokkal, sem olyan tárgyakkal ne érintkezzenek, melyeket a ragályt tartalmazó anyagok beszennyezettek. Takarmány, jászol, itatóvályu, istálló talaja, alom, trágya, továbbá a beteg állatok körül foglalatokodó emberek kezei és ruhái vihetik be legfőképpen a ragályanyagot az egészséges állományba.

Ha azt halljuk, hogy valamely vidéken a száj- és körömfájás uralg, ne hajtsuk állatainkat az utak mentén létező itatóvályukhoz és etetőhelyekre. Ezen a helyeken beteg állatok járhattak és az utánuk ott maradt ragályt azután a később odajövő egészséges állatok felszedhetik.

Idegen embereket, főleg pedig marhakereskedőket, mészárosokat és henteseket ne bocsássunk be az istállóba, mert ezek sokszor érintkeznek beteg állatokkal és ruházuatukkal széttereszolják a betegséget.

Járványos időben lehetőleg tartózkodni kell új állatok beszerzésétől s legkevésbé ajánlatos ilyeneket vásárolni venni vagy idegen ismeretlen istállókból beszerezni. Azonban bárhonnan szereztük is be az új állatokat, tartsuk azokat egy hétig többi állatainktól teljesen elkülönített helyen megfigyelés alatt.

(Folytatása következik.)

Idegenek forgalma.

Május 14-től 21-ig.

Millenium szálló. J. G. Kende utazó Bécs. Schrötter Károly utazó Bécs. Klein Mórész utazó Bécs. Király Vilmos utazó Bécs. Vasziček József utazó Bécs. Bartók Lajos mérnök Csik-Szereda. Mauthner Vilmos utazó Budapest. L. M. Paul főmérnök. Jezminer Adolf bányász Budapest. Guzmik N. mérnök Budapest. Pikulett Titusz mérnök Budapest. Dr. Horovics Ede Budapest. Csiki Zakariás utazó Budapest. Turesány János utazó Budapest. Adler Henrich szeszgyáros Bodola. Solymosi Olivér gyáros Kolozsvár. Glász János utazó Budapest. Gergely Ferenc csendőrszázados Brassó. Glik Soma utazó Budapest.

Nemzeti szálló. Steinhardt W. utazó Bécs. Petri Slawesku prefekt Bukarest. Statesku N. general inspektor Románia Kasztel S. alezredes Románia. Groza N. ezredes Románia. Fischer József utazó Budapest. Guttmann S. utazó Budapest. König Dezső utazó Budapest. Roth József ügynök Brassó. Kolb Lajos utazó Budapest. Tornásek Béla magánzó Érsekújvár. Kelemen Lajos tisztügyész Seps-Szentgyörgy. Moldován Kálmán utazó Budapest Pilla N. mérnök Nagy Szében Hartman Ignác utazó Budapest. Sparger József utazó Budapest. König János főerdőmester Seps-Szentgyörgy.

Nyiltér.*)

Nyersselyem básztruhákhoz való kelmét 8 frt 65 krtól 42 frt 75 krig egy teljes öltönyre. Tossors- és Shantungs-Pongees valamint fekete, fehér, színes Henneberg-selyem 35 krtól 14 frt 65 krig méterenként, sima csikos, kockázott, mintázott, damaszt s. a. t. (mintegy 240 különböző minőség, 2000 szín és mintázatban s. a. t. a megrendelt áru postabór és vámmentesen a házhoz szállítva mintákat postafordultul küldi Henneberg G. (cs. és k. udvari állító) selyemgyára Zürich-ben. Svájcba címzett levelekre 10 kros, levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elintéztetnek. 7. 5-5.

Richter-tel Horgony-Pain-Expeller Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves házi-szer ellentállt az idő megpróbáltatásának, mert már több mint 27 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzselésként alkalmaztatik külsőnyél, csúszál, tag-szagatásnál és meghűlésnél és az orvosok által bedörzselésekre is mindig gyakrabban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakarta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű házi-szer, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenként árban majdnem minden gyógyszerboltban kapható; főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatosan legyünk, mert több kisebbbolti utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” védjegy és Richter cégjegyzés nélkül mint nem valódit utasítsa vissza. RICHTER F. AD. és társai, cs. és kir. udvari állítók, RUDOLSTADT.

* E rovat alatt közöltétekért nem vállal felelősséget a szerk.

Háromszékvármegye alispánja.

Sz. 11142-97.

Árlejtési hirdetmény.

Kézdi-Vásárhelyen a kir. törvény szék szomszédságában a kis-gyorkorló téren felépített új laktanya udvarán egy lőszerraktár felépítése 1734 frt 51 kr. költség erejéig engedélyezve lévén — ezen munkálat kivitelének biztosítása céljából az 1897. év május hó 25 ik napjának délelőtti 9 órájára a vármegyei alispáni irodában tartandó zárt ajánlati verseny-tárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhívattak, hogy a fennebbi munkálat végrehajtásának elvállalására vonatkozó

zárt ajánlataikat a kitűzött nap fél 9 óráig a vármegyei pénztárhoz annyi-val inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkeztettek figyelembe nem fognak véteteli.

Az ajánlathoz az általános feltételekben előírt — az engedélyezett költség összeg 5 százalékának megfelelő bánatpénz lesz esatolandó.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a vármegyei alispáni hivatalnál, a vármegyei főszámvevőnél megtekinthetők.

Seps-Szentgyörgyön, 1897. évi május 10-én.

Alispán helyett

Szentiványi Miklós,

(92 3-3)

főjegyző.

SCHISSER PÁL

első nagy kárpitos-butor-raktárában
Kézdi-Vásárhelyt

vagy választékban kaphatók a legszolidabban munkált ruganyos szalon-butorok minden minőségben. Teljes garnitúrák: egy kanapé, 6 drb karosszék 100 frtól feljebb, ezenkívül mindenféle divány ottománok, faragott, tömören hajlított faszékek és függőnytartók, tükrök, tolelt-asztalok, lőszőr és tengerifü matrácok, és sodronyágbetétek galvanizált sodronyból tömör fakerettel és vasalással, egy nagy ágyra darabja 9 frt. Összehajtható vas-ágyak 23 rugós matráczezel.

Az üzlethelyiség a kaszinó-épület földszintjén van.
(89 3-100)

Papirkereskedés

az émeleten

Van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy id. Jancsó Mózes kereskedő üzlethelyisége fölé az emeletre a helyi viszonyoknak megfelelőleg

PAPIRKERESKEDÉST és NYOMTATVÁNYRAKTÁRT

rendeztem be, a hol mindennemű irodai és levélpapírokat, irodai szereket, tintákat, tintatartókat, irodai és zsebkönyveket, virágpapírokat és virágleveleket, csokortartókat, stb. a legdusabb választékban, olcsó árak mellett árusítok el.

Továbbá bátor vagyok becses figyelmébe ajánlani újabban gőzhajtásra berendezett

KÖNYVNYOMDÁMAT,

melyet elláttam a legújabb czimírásokkal úgy, hogy e tekintetben minden igényeket képes vagyok kielégíteni, a legjutányosabb árak mellett.

Ezzel kapcsolatosan tudatom, hogy megrendelőim kényelmére való tekintetből

KÖNYVKÖTÉSZETET

is rendeztem be, melyet szintén elláttam a legújabb vágó-, fűző-, lyukgató- és számozógépekkel, mi által megrendelőim meg lesznek kímélve attól, hogy e szakmába vágó munkáikkal külön fáradszanak, s így nem csak a nálam megrendelt, hanem úgy új könyvek, folyóiratok stb. kötését, valamint régi könyvek javítását a legegyszerűbbtől a legdiszesebbig igen jutányos árak mellett eszközölöm.

Ugy a n. é. közönség, a valamint hivatalok szíves pártfogását ezutánra is kérve maradtam

tisztelettel:

Uj. Jancsó Mózes,
nyomdatulajdonos.

Feltűnő

olcsó árak!

Sz. 11.307

1897.

Pályázati hirdetmény.

Háromszékvármegye Miklósvári járásban Nagy-Ajta székellyel rendszerezett járási főszolgabírói állás elhalálozás következtében megüresedvén, ezen a legközelebb jún. hó első felében, megtartandó rendes tavaszi közgyűlésen választás által betöltendő állásra, a mely évi 1000 forint fizetés, 100 forint lakbér, 150 forint utazási átalány, 110 forint irodai átalány és esetleg természetben kiszolgáltatandó irodai helyiséggel van javadalmazva, ezennel pályázatot hirdetek.

Felhivatnak mindazok, a kik ezen

állást elnyerni óhajtnak, hogy ez iránt az 1883. évi I. t. 1. és 5. §-a IV. pontjában megkivánt minősítettséget, valamint eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt és kelőleg bélyegzett pályázati kérésüket folyó évi június hó 5-ig bezárólag Háromszékvármegye főispánja hatálykai Potsa József valóságos belső titkos tsnácos Ur Ó Nagyméltóságához annál bizonyosabban nyújtsák be, mivel a később érkezett pályázati kérések nem fognak tekintetbe vétetni.

Kelt Seps-Szentgyörgyön, 1897. évi május 11 én.

Alispan helyett
Szentiványi Miklós,
főjegyző.

913-3

Fürdő bérbeadás.

Csikutsnád fürdőn 1897. május 30-án d. e. 9 órakor nyilvános árverés útján bérbeadtak:

1. A „Fürdők.” 4 tükörfürdő, 4 hideg salon fürdő, 16 porcellán meleg kádfürdő Czerniczky-féle melegítő készülékkel és a mai kor kívánalmainak megfelelő berendezéssel, ideges-hypochondrius, ivarilag gyengült betegek számára, ohcz a mostan épült - nagy honyhasó, vasoxit és jodtartalmánál fogva 28 fok természetes melegséggel, különösen görvélly, bujakór és eszós bántalmak ellen bámulatos gyógyhatással bíró Rezsőfürdő, mindkét fürdő 3000 ft együttes kikiáltási ár mellett.

2. A díszesen épített és berendezett „Uj gyógyesarnok” vendéglője és kávéháza mellékhelyiségekkel, pincézéssel és jégvermmel 3200 ft kikiáltási ár mellett.

Árverezni szándékozők a feltételeket megtekinthetik Csikutsnád fürdőn az igazgatósági irodában.

A fürdő igazgatóság.

(93 3-3)

A brassói portland cement-gyár

ajánlja legkitünőbb

* PORTLAND CZEMENTJÉT *

felelősség mellett folyton egyenlő és teljesen megbízható minőségben, bármely vasuti állomáshoz szállítva, a legolcsóbb árban.

Kézdi-Vásárhelyt kapható: K. Császár József urnál, S.-Szent-Györgyön: Ferencz Lajos és Császár Gyula uraknál.

22 16-48

Legbiztosabb szer

székrekedés, étvágytalanság, gyomorfájás és az ebből eredő bajok

ellen a Zenke

Zoltán

növényyszer
gyomor-likőr
készítménye.

Használati könyvvel
együtt egy üveg ára

40 és 80 kr.

Kapható Kézdi-Vásárhelyen: Török Bálint, Balogh Gyula, Jancsó K. és fia, Hamar Zoltán, László Zoltán urak fűszerüzleteiben, továbbá a készítőnél utánvét mellett H.-M.-Vásárhelyen.

Csak a „barát” védjeggyel ellátott valódi! A nagyméltóságu m. kir. kereskedelmi, valamint oszt. es. ker. miniszter urak által kihirdetvetörv. védve.